

ЗМІСТ ПРОФЕСІЙНОЇ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СПЕЦІАЛІСТА-МІЖНАРОДНИКА

У статті уточнюються сутність поняття професійної іншомовної компетентності спеціаліста-міжнародника та її зміст.

Ключові слова: професійна компетентність, спеціаліст у галузі міжнародних відносин.

В епоху глобалізації структура міжнародних відносин набуває все більш складного характеру. Тому робота у галузі міжнародних відносин на сучасному етапі розвитку суспільства розглядається як особливий вид професійної діяльності, що забезпечує вирішення стратегічно важливих державних завдань. Сучасні спеціалісти-міжнародники мають вищу професійну освіту, активно володіють іноземними мовами, що дозволяє їм здійснювати професійну діяльність у міжнародній сфері. Специфіка професійної підготовки міжнародників полягає в тому, що у цієї категорії спеціалістів необхідно формувати не лише професійні навички та вміння, але й готовність приймати рішення, брати на себе відповідальність за ці рішення, здійснювати професійну діяльність іноземною мовою з урахуванням контекстуальної значимості ситуації, особливостей мовної картини світу країни перебування, лінгвістичних та екстралінгвістичних факторів, що зумовлюють ведення переговорів. Отже поліфункціональність та багатоаспектність професійної діяльності фахівців у галузі міжнародних відносин, а також сучасний процес реформування педагогічної освіти, необхідність її стандартизації на основі компетентнісного підходу, зростання ролі іншомовної освіти висувають на перший план актуальну проблему професійної мовної підготовки спеціалістів вказаного профілю.

У сучасній педагогічній та методичній літературі проблема формування професійної іншомовної компетентності перекладачів-міжнародників висвітлювалася такими вченими, як І.С. Алексєєва, О.В. Воевода, В. Н. Комісаров, І. І. Халєєва, А. М. Щукін. Результати цих досліджень знайшли відображення у Програмі стратегічного розвитку Московського державного інституту міжнародних відносин 2005-2012 рр. та у Стратегічній карті компетентностей вказаного вищого навчального закладу 2007-2015 рр. [3]. Програма стратегічного розвитку передбачає формування у процесі професійної підготовки студентів-міжнародників семи розрядів компетенцій:

- компетенції саморозвитку;
- компетенції смислової орієнтації у світі;
- компетенції в усному та письмовому спілкуванні;
- компетенції інформаційних технологій;
- компетенції, пов'язані з роботою у команді;
- лінгвістичні компетенції.

Стратегічна карта компетенцій представляє три блоки компетенцій:

- комунікативні ;
- аналітичні;
- системні.

Профілі компетенцій, пов'язаних із знанням іноземних мов входять до блоку комунікативних та включають такі компетенції:

- здатність до читання та сприймання спеціалізованих текстів іноземною мовою у режимі реального часу;
- здатність до сприймання та документування мультимедійної інформації іноземною мовою в режимі реального часу;
- здатність до здійснення послідовного та синхронного перекладу;
- здатність до лінгвокраєзнавчого аналізу;
- здатність до представлення своїх робіт у письмовій формі іноземною мовою;
- навички проведення презентацій іноземною мовою;
- здатність до проведення наукового дослідження іноземною мовою;
- навички усних виступів іноземною мовою, включаючи виступи на державному рівні [3].

О. В. Воевода розглядає професійну мовну підготовку спеціалістів-міжнародників як цілеспрямований процес формування компетенцій, необхідних для здійснення професійної діяльності іноземною мовою через навчання іншомовної культури в усіх її проявах, а також як результат цієї діяльності. Її мета полягає у підготовці спеціалістів, здатних здійснювати професійну діяльність іноземною мовою, тобто фахівців, які володіють системним набором професійно значимих компетенцій. Змістом професійної

іншомовної компетентності спеціаліста-міжнародника виступає педагогічно адаптована система знань іноземної мови, навичок та вмінь іншомовного спілкування, на основі яких формуються компетенції, необхідні для здійснення фахового спілкування за вказаним профілем. Отже, для успішної реалізації професійної іншомовної діяльності студент-міжнародник повинен володіти такими знаннями, навичками та вміннями:

- знати та активно володіти іноземною мовою;
- уміти застосовувати іноземні мови для вирішення професійних питань;
- володіти професійною термінологією та понятійним апаратом сфери міжнародної діяльності рідною та іноземною мовами;
- вільно орієнтуватися в мережі Інтернет та використовувати її можливості для професійних цілей;
- уміти виконувати усні та письмові переклади матеріалів професійної спрямованості з іноземної мови на рідну та навпаки;
- мати навички роботи з аудиторією, в тому числі із зарубіжною;
- володіти політично коректним усним та письмовим мовленням в рамках професійної тематики рідною та іноземною мовами;
- вміти вести діалог, переписку, переговори іноземною мовою на рівні поставлених завдань;
- уміти працювати з матеріалами засобів масової інформації, складати огляди преси за заданими темами [1, 2].

Аналіз вказаних досліджень та нормативних документів свідчить про те, що науковці мають різні погляди щодо змісту професійної іншомовної компетентності спеціаліста-міжнародника, її кількісного складу, номенклатури складників, рівневої організації. Саме тому, на нашу думку, питання щодо професійної іншомовної компетентності фахівців у галузі міжнародних відносин потребує узагальнення та систематизації.

У рамках цієї статті уточнюється зміст вказаної компетентності. Вивчення зазначеного аспекту проблеми представлятиме один із багатьох кроків на шляху до її вирішення.

Під професійною іншомовною компетентністю спеціалістів-міжнародників, услід за О. В. Воеводою, ми розуміємо здатність фахівців зазначеного профілю в ході здійснення професійної діяльності сприймати, розуміти, відтворювати та породжувати повідомлення, які містять професійну інформацію, що висловлена засобами іноземної мови, зберігати інформацію в пам'яті та обробляти її в ході мислительних процесів.

Слід зазначити, що професійна іншомовна підготовка спеціалістів будь-якого профілю, в тому числі у галузі міжнародних відносин, сьогодні здійснюється з позицій компетентнісного підходу. Цей підхід вперше почав розроблятися в Англії як відповідь на замовлення професійної сфери. Його основна ідея полягає в тому, що головний результат освіти – це не окремі знання, навички та вміння, а здатність і готовність спеціаліста до ефективної та продуктивної діяльності у різноманітних соціально значимих ситуаціях. Компетентнісний підхід передбачає формування потреби майбутнього фахівця у постійному поповненні та поновленні знань, вдосконаленні навичок і вмінь, їх закріпленні та перетворенні у компетенції, які формуються у процесі діяльності та заради майбутньої професійної діяльності. За умови реалізації названого підходу у навчальному процесі відбувається зміщення акценту з академічної освіти на практикоорієнтовану, а також з процесу навчання на його результат. Далі, на основі проведеного аналізу, уточнимо зміст професійної іншомовної компетентності спеціаліста-міжнародника. На нашу думку, ця компетентність представлена такими видами компетенцій:

- мовною компетенцією;
- мовленнєвою компетенцією;
- соціокультурною компетенцією;
- соціолінгвістичною компетенцією;
- лінгвокраєзнавчою компетенцією;
- дискурсивною компетенцією;
- міжкультурною компетенцією;
- перекладацькою компетенцією;
- інформаційною компетенцією.

Кожна із названих компетенцій наповнюється відповідними знаннями, навичками та вміннями. Їх цілеспрямоване формування повинно здійснюватися в умовах, максимально наближених до реальної професійної діяльності спеціаліста-міжнародника з використанням сучасних педагогічних технологій. Таким чином, уточнений нами зміст професійної іншомовної компетентності фахівця у сфері міжнародних відносин є актуальним в умовах стандартизації педагогічної освіти на основі компетентнісного підходу.

Кмить Е. В.

СОДЕРЖАНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ИНОЯЗЫЧНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ СПЕЦИАЛИСТОВ-МЕЖДУНАРОДНИКОВ

В статье уточняются сущность понятия профессиональной иноязычной компетентности специалистов-международников и ее содержание.

Ключевые слова: профессиональная иноязычная компетентность, специалист в сфере международных отношений.

Kmit' O. V.

CONTENT OF INTERNATIONAL RELATIONS SPECIALISTS PROFESSIONAL FOREIGN LANGUAGE COMPETENCE

In the article the essence of the notion International Relations specialists' professional foreign language competence and its structure are made more exact.

Key words: professional foreign language competence, International Relations specialists.

Використані джерела

1. Воевода Е. В. Основные направления профессионально ориентированной языковой подготовки специалиста-международника / Елена Владимировна Воевода. – М. : Изд-во Мос. гос. обл. ун-та, 2009. – 256 с.
2. Комиссаров В. Н. Современное переводоведение: учебное пособие / Вилен Наумович Комиссаров. – М. : ЭТС, 2002. – 424 с.
3. Общая стратегия развития МГИМО (2009-2015). [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://www.ru/strategy/index.phtml>

Стаття надійшла до редакції 25.08.12